

Zondag 18 april 2021

3^e zondag van Pasen

Lezingen

Hand 3: 1-19

Luc 24: 35-48

Welkom

Ik zie, nu we het einde van de corona-pandemie naderen, een diversiteit en uiteenlopen van emoties. Ik spreek nogal wat mensen die opgelucht zijn nu ze hun eerste vaccinatie hebben gehad. Mensen die zich het afgelopen jaar goed hebben gehouden, maar die, nu het zover is, aan zichzelf merken dat het hun ontspant.

Ik ben met zoveel anderen blij om de wekelijks dalende cijfers van het aantal verpleeghuizen waar besmettingen zijn vastgesteld. En dat ze weer meer bezoek mogen ontvangen, elkaar kunnen ontmoeten in de koffiezaal en samen kunnen eten. Ik hoor van mensen die opgetogen zijn omdat ze weer, zij het met de nodige voorwaarden, naar het theater of naar een evenement konden.

Maar ik hoor de teleurstelling van mensen na afgelopen dinsdag dat het toch niet doorgaat met die opening van de terrassen. Ik zie het knarsetanden van ondernemers die moeten verbijten dat het nog niet gaat.

Vorig jaar om deze tijd, tijdens de eerste lock-down, zaten we allemaal in hetzelfde schuitje, zo voelde dat. Nu lijkt het alsof we allemaal in andere schuitjes zitten.

In die veelheid van emoties en tegenstrijdige belangen deed het me gisteren goed te lezen van 1200 Anglicaanse en katholieke pastores in Groot-Brittannië duidelijk hebben gemaakt dat zij geen vaccinatiebewijs, sneltest of certificaat van anti-stoffen gaan vragen voor hun diensten. Ze verzetten zich tegen wat zij gezondheidsdiscriminatie noemen: aan de tafel van onze Heer is iedereen welkom.

We zingen in ons openingslied over mensen die tastend en zoekend en wankel gelovend door het leven gaan. Dat Hij ons mag horen dit uur.

Overweging

We hebben de twee verhalen van de lezingen van vandaag in de verkeerde volgorde gelezen. Eigenlijk hadden we moeten beginnen met het verhaal van het evangelie, een van de verschijningsverhalen na de verrijzenis om daarna het verhaal van de genezing van de lamme man door Petrus en Johannes te lezen. Als Jezus in het evangelie van vandaag tegen de apostelen zegt dat zij de getuigen zijn, is het precies dat wat we in het verhaal van de handelingen lezen.

Laten we daarom beginnen bij het verschijningsverhaal. We hebben het daar altijd wat moeilijk mee, zoals we ons soms ook ongemakkelijk voelen bij de wonderverhalen. Wij moderne mensen houden graag ons geloof verstandig, redelijk en beantwoordend aan de wetten van de wetenschap. We voelen ons niet thuis bij een beeld van geloven dat gebouwd is op kunststukjes die de hand lichten met de rede en de wetenschap.

Laat ik er geen misverstand over bestaan: Jezus heeft na de verrijzenis niet rondgelopen in Jeruzalem dat mensen dachten: verrek, dat is toch die Jezus die we vorige week nog op Golgotha hebben zien hangen? Hij heeft zich ook niet bij het paleis van Pilatus gemeld om het gesprek over waarheid en koningschap nog eens voor te zetten. Zo wordt er in de schrift niet over gesproken.

We hoeven ons wat de verschijningsverhalen betreft niet in de wereld van tovenaars en goochelaars te begeven. We zitten in de wereld van mensen die iets beginnen te begrijpen en beginnen te zien.

Wat opvalt in het evangelie is dat de leerlingen helemaal niet aan het woord komen. In de hele evangelielezing van vandaag is Jezus de enige die spreekt. Ze hebben geen woorden en weten niet wat ze moeten zeggen. Dit is zover buiten hun voorstellingswereld. Er is geen enthousiasme over Jezus terugkeer. Ze slaan hem niet op de schouders: Goed dat je er weer bent. Ze zijn verbijsterd, menen een geest te zien. Jezus verwoordt dat ook: "Waarom zijt ge ontsteld en waarom is er twijfel in uw hart?" De verschijning is voor de apostelen iets wat ze niet kunnen plaatsen, het past niet in hun begrip van de wereld. Zo lijken ze meer op ons dan we denken. Zo'n verschijning past niet in het wereldbeeld van feiten en historische gebeurtenissen. De historische gebeurtenissen hebben ze zelf met eigen ogen gezien: gearresteerd, gezeseld, aan het kruis geslagen, in het graf gelegd. Net als de Emmausgangers kennen ze de werkelijkheid en wat ze nu meemaken past daar op geen enkele manier in. Het evangelieverhaal begint met de verwijzing naar de Emmausgangers die terugkomen en vertellen wat er gebeurd is onderweg maar dan nog moeten de anderen dezelfde weg afleggen van ontsteltenis, en twijfel.

En net als in het verhaal van de Emmausgangers legt Jezus uit. Wat er met mij is gebeurd, zegt Jezus, past in de geschiedenis van God met zijn volk. Hij haalt Mozes erbij en de onmogelijke uittocht uit het slavenhuis van Egypte, de tocht door de verzengende, onbarmhartige woestijn. Hij verwijst naar de profeten die nooit te bang waren om de vinger op de zere plek te leggen, te benoemen en aan te klagen tegen onrecht en machtsmisbruik. Jezus plaatst zichzelf in die geschiedenis, zijn dood en verrijzenis zijn niet een plotselinge onverwachte gebeurtenis, out of the blue, het is het vervolg van een God die de hele geschiedenis door de cirkel van dood en onrecht doorbreekt. Als Jezus iets over zichzelf duidelijk wil maken na de verrijzenis is dat aan de hand van de geschiedenis.

Onze grootste voetballer aller tijden zei in een van zijn typische Cruyffiaanse uitspraken "Je ziet het pas als je het door hebt". Dat is wat er met de apostelen gebeurt. Ze zien het, ze zien Jezus als ze begrijpen dat het om Gods geschiedenis gaat, niet om een uniek kunststukje. Wij hoeven ons bij de verschijningsverhalen niet tevreden te stellen met de gedachte dat hier een bijzonder kunstje is verricht, dat we misschien niet begrijpen maar wat we maar moeten geloven. Als we doorhebben dat God zo is en altijd is geweest, een God van bevrijding die de beknelling en schijnbare uitzichtloosheid doorbreekt, dan zien we dat Hij het zelf is die onder ons is en, zoals in het verhaal van de Emmausgangers en in dit verhaal met ons brood en vis deelt.

Onze evangelielezing eindigt met 'Gij zijt getuigen hiervan', en het verhaal uit de Handelingen sluit daar naadloos op aan. Het lijkt wel een ooggetuige-verslag van het bezoek van Petrus en Johannes aan de tempel op het uur van gebed. De lamme man die bij de poort zit, en die als zijn dagelijkse routine een aalmoes vraagt. Er is geen andere verwachting bij hem dan een muntje te krijgen en hopelijk krijgt hij die er genoeg om weer een dag verder te kunnen. Leven van de ene dag in de ander. Meer is voor hem niet weggelegd. Petrus en Johannes maken zich er niet van af door hem een muntje te geven. Ze vragen: Kijk ons eens aan. En de man kijkt op, kijkt hen aan. Dat op zich is al bijzonder. Niemand kijkt hem aan, ook de mensen die een muntje in zijn bakje gooien, zijn allang bezig met wat ze in de tempel gaan doen, verkeren al in hogere sferen. Petrus zet de verwachtingen op zijn plaats: geld heb je van ons niet te verwachten, maar ik kan in naam van Jezus wel jouw cirkel van afhankelijkheid en niet-gezien worden doorbreken.

Voor mij heeft dit verhaal een bijzondere betekenis gekregen door mijn ontmoetingen met missionarissen in de tijd dat ik bij Cordaid werkte. Van hun werk werd en wordt nogal eens gezegd dat het toch uiteindelijk draaide om de ontwikkeling die ze brachten, de scholen die ze opzetten, de klinieken die ze organiseerden, de coöperaties die ze mee hielpen tot stand brengen. De praktische, tastbare zaken zozegd. Je kunt maar beter goud en zilver meebrengen, daar hebben arme mensen meer aan dan een mooi verhaal over Jezus van Nazareth.

Veel missionarissen hebben dat in hun leven en werk anders ervaren. Projecten lossen voor arme mensen vaak een of twee van hun problemen op. Meestal blijven er nog minstens tien andere bestaan. Geloven zet hun hele leven in een ander licht, geeft kracht te leven met alle problemen die blijven bestaan. Mensen in armoede zijn geholpen met praktische steun, maar het meest pijn lijden ze omdat ze net als die lamme bedelaar niet gezien worden, niemand hen in de ogen kijkt en met hen een verhaal deelt van geloof en vertrouwen. We zijn als samenleving te vaak de tempelbezoekers die een muntje in de zak gooien, maar ondertussen niet kijken en met onze gedachten bezig zijn met wat we de echt gewichtige zaken vinden. Wees niet bang om te geloven in de kracht van het verhaal van een God die de cirkels van onrecht en macht doorbreekt, die de dood niet het laatste woord geeft. Denk niet dat je niets in handen hebt als je geen goud en zilver in je zak hebt, maar wel dat verhaal van God.

Misschien, tot slot, gaat het verhaal wel over onze kerk vandaag de dag. Als een verlamde zitten we daar, terwijl de wereld om ons heen voortgaat. We somberen over wat we niet of niet meer kunnen. We constateren dat niemand aandacht heeft voor ons, iedereen is bezig met andere, belangrijker zaken. We zijn blij als iemand zo nu en dan iets in onze bedelzak doet. Ook tegen ons wordt gezegd dat we geen goud of zilver te verwachten hebben, maar wel het verhaal van de verrezen Heer. Gaan wij op de kracht van dat verhaal ook lopen en springen?

René Grotenhuis